

ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.Я.ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ
УКРАЇНИ»

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
проф. Шулгай А. Г.

“ ” 20 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

дисципліна «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»
галузь знань 22 «ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я»,
спеціальність 226 «ФАРМАЦІЯ»,
(другий магістерський рівень вищої освіти)
факультет фармацевтичний
навчальний рік 2016-2017

Розробник: к.і.н., доцент кафедри філософії та суспільних дисциплін Бондаренко С.В.

Схвалено на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін
“31” серпня 2016 року, протокол № 1

Завідувач кафедри, професор

І.М.Мельничук

© _____, 2016 рік

© _____, 2017 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»	Рік підготовки	
	Спеціальність: 226 «Фармація»	1-й	
Семестр			
Загальна кількість годин – 90		I-й	II-й
		Лекції	
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	6 год.	14 год.
		Семінарські	
		4 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		24 год.	36 год.
		Вид контролю	
		Зарах	Залік

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1	2	3	4	5	6
Інтегральна компетентність					
Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.					
Загальні компетентності					
1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим	Знати способи аналізу, синтезу та подальшого сучасного навчання	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти придбати сучасні знання	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.
2	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання.	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах
3.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення	Здатність ефективно формувати	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до

	діяльності		та інтеграції знань.	комунікаційну стратегію у професійній діяльності	подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
4	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації	Знати види та способи адаптації, принципи дії в новій ситуації	Вміти застосувати засоби саморегуляції, вміти пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення результату.	Нести відповідальність за своєчасне використання методів саморегуляції.
5.	Здатність приймати обґрунтоване рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії	Знати тактики та стратегії спілкування, закони та способи комунікативної поведінки	Вміти приймати обґрунтоване рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	Використовувати стратегії спілкування та навички міжособистісної взаємодії	Нести відповідальність за вибір та тактику способу комунікації
6	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою	Мати досконалі знання державної мови та базові знання іноземної мови	Вміти застосовувати знання державної мови, як усно так і письмово, вміти спілкуватись іноземною мовою.	Використовувати при фаховому та діловому спілкуванні та при підготовці документів державну мову. Використовувати іноземну мову у професійній діяльності	Нести відповідальність за вільне володіння державною мовою, за розвиток професійних знань.
7	Навички використання	Мати глибокі знання в	Вміти використовувати	Використовувати	Нести відповідальність

	інформаційних і комунікаційних технологій	галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності	інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань.	інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності	за розвиток професійних знань та умінь.
8.	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків	Знати обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань	Вміти визначити мету та завдання бути наполегливим та сумлінним при виконання обов'язків	Встановлювати міжособистісні зв'язки для ефективного виконання завдань та обов'язків	Відповідати за якісне виконання поставлених завдань
9	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо	Знати свої соціальні та громадські права та обов'язки	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї	Здатність донести свою громадянську та соціальну позицію	Відповідати за свою громадянську позицію та діяльність
10.	Прагнення до збереження навколишнього середовища.	Знати проблеми збереження навколишнього середовища та шляхи його збереження	Вміти формувати вимоги до себе та оточуючих щодо збереження навколишнього середовища	Вносити пропозиції відповідним органам та установам щодо заходів до збереження та охорони навколишнього середовища	Нести відповідальність щодо виконання заходів збереження навколишнього середовища в рамках своєї компетенції.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					

1.	Здатність до збагачення світогляду майбутніх медиків знаннями про багатство української культури та шани до історичного минулого.	Мати спеціалізовані знання про вітчизняну історію, культуру та предмет історії України та української культури; особливості історичного минулого людини у світі та необхідність її самовизначення; відмінності між історичними типами світогляду; особливості історичного виникнення історії та культури.	Вміти аналізувати специфіку історичного осмислення світу та людини. Вміння трактувати специфіку історичних та культурних понять у їх порівнянні з буденними та науково-медичними знаннями. Вміння інтерпретувати основні функції та методи історії та культури України. Вміння аналізувати зв'язок розвитку історії та культури зі світовою наукою, філософією, медициною.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права
2.	Здатність до інтерпретації сутності основ віровчень та культів, які впливають на фізичний та психологічний стан первісної людини та людини сучасного	Мати спеціалізовані знання з історії первісного суспільства; основних етапів розвитку історії та культури; пояснювати основні розділи історії та культури України стародавньої	Вміти аналізувати специфіку історії та культури первісного суспільства; трактувати історичні факти грецьких, римських та українських істориків	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтовують	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права

	типу.	доби.		до фахівців та нефахівців.	
3.	Здатність усвідомити особливості історії перед слов'янської доби та розселення слов'ян, причини та наслідки переходу від трипільської цивілізації до розселення кочовиків та греків на території України; роль прибулих скіфської та сарматської цивілізацій в історії та культурі, у розвитку європейської історії та культури, і історії та культури України.	Мати спеціалізовані знання про етапи розвитку історії та культури у перед державний період, та в період скіфо-сарматської цивілізації на території України; історію та культуру епохи перед слов'янської та слов'янської доби.	Вміти аналізувати специфіку історії доби трипільців та кочових племен на території України; трактувати етапи розвитку історії та культури міст-держав Північного Причорномор'я в Україні та на території Східної Європи; історію та культуру епохи перед слов'янської та слов'янської доби: духовна та матеріальна культура, розвиток архітектури та мистецтва в добу заліза.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права
4.	Здатність усвідомити особливості історії середньовіччя та доби Київської Русі, причини та наслідки переходу від Антської держави до держави Київська Русь та	Мати спеціалізовані знання про етапи розвитку історії та культури держави Київська Русь та Галицько-Волинського князівства; історію та культуру слов'янської держави: полемічна література,	Вміти аналізувати специфіку історії доби середньовіччя; трактувати етапи розвитку історії та культури держави Київська Русь в Україні та на території Східної	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтовують	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права

	Галицько-Волинське князівство; роль середньовічної доби в історії та культурі України; у розвитку європейської історії та культури.	розвиток архітектури та мистецтва в добу Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.	Європи; історію та культуру епохи середньовіччя: духовна культура та література, розвиток архітектури та мистецтва в добу Київської Русі	до фахівців та нефахівців.	
5.	Здатність до розкриття ролі та значення іноземного поневолення українських земель у XIII – XIV ст. як етапу впливу західноєвропейського та азійського впливу на історію та культуру України.	Мати спеціалізовані знання про особливості та духовний вплив іноземного панування з боку Литви та Польщі, а також монгольської держави Золотої Орди.	Вміти трактувати літописи періоду литовського завоювання, зразки творчої спадщини полемічної літератури періоду епохи Відродження.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права
6.	Здатність до розкриття особливостей та основних напрямків розвитку історії та культури доби козацтва, показати місце та значення козаків у розвитку української культури та історії.	Мати спеціалізовані знання про загальну характеристику та особливості становлення і розвитку козацької культури; особливості історичних етапів формування та розвитку держави Запорізька Січ; про причини занепаду та	Вміти аналізувати історичні джерела доби козацтва; трактувати козацькі літописи Самійла Величка та Григорія Граб'янки.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права

		ліквідації козацтва в кінці XVIII ст.			
7.	Здатність розкрити сутність та особливості проблеми приєднання українських земель до складу Росії та Австро-Угорщини в кін. XVIII ст. в історико-культурній ретроспективі та перспективі, показати роль та значення козацької спадщини на відродження патріотизму та самобутності українців під владою іноземних держав.	Мати спеціалізовані знання про історичний та культурний розвиток України кін. XVIII – поч. XIX ст., специфіку боротьби народних мас за визволення своїх територій та релігійного гніту; особливості реформування суспільного життя на територіях України під владою двох імперій.	Вміти аналізувати та порівнювати розвиток України під владою іноземних держав; трактувати праці істориків та культурних діячів кін. XVIII – поч. XIX ст.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права
8.	Здатність до обґрунтування поняття національна приналежність та самобутність як культурно-історична проблема середини XIX ст., розкрити особливості боротьби	Мати спеціалізовані знання про історичний та культурний розвиток України середини XIX ст., специфіку боротьби представників української інтелігенції за визволення українського народу від соціального та політичного	Вміти аналізувати діяльність суспільно-культурних та політичних товариств та організацій, які діяли на території України в середині XIX ст.; трактувати основні погляди М. Шашкевича,	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтовують до фахівців та	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права

	представників української інтелігенції за національну самобутність українського народу.	гніту; особливості реформування суспільного життя на території України під владою Російської та Австрійської імперій.	М. Костомарова, Т. Шевченка, П. Куліша, М. Драгоманова.	нефахівців.	
9.	Здатність до обґрунтування поняття національна приналежність та самобутність як культурно-історична проблема кінця ХІХ ст., розкрити особливості боротьби представників української інтелігенції за національну самобутність та незалежність України.	Мати спеціалізовані знання про історичний та культурний розвиток України кінця ХІХ ст., специфіку боротьби представників української інтелігенції за визволення українського народу від соціального та політичного гніту з-боку іноземних держав; особливості промислового перевороту та суспільно-політичного життя на території України під владою Російської та Австрійської імперій в кінці ХІХ – поч. ХХ ст.	Вміти аналізувати діяльність суспільно-культурних та політичних товариств та організацій, які діяли на території України в середині ХІХ ст.; трактувати основні погляди Михайла Грушевського, Івана Франка, Михайла Драгоманова, Миколи Міхновського.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права

10.	<p>Здатність до обґрунтування поняття національна приналежність та самобутність як культурно-історична проблема поч. ХХ ст., розкрити особливості боротьби представників української інтелігенції за національну самобутність та незалежність України в роки Першої Світової війни та в роки утворення УНР та ЗУНР (1914 – 1921) рр.</p>	<p>Мати спеціалізовані знання про історичний та культурний розвиток України поч. ХХ ст., специфіку боротьби представників української інтелігенції за визволення українського народу від соціального та політичного гніту з-боку іноземних держав в роки Першої Світової війни (1914 -1918) рр.; особливості політичної боротьби та суспільно-культурного життя на території України під владою Російської та Австрійської імперій на поч. ХХ ст.</p>	<p>Вміти аналізувати діяльність політичних партій та політичних організацій, які діяли на території України на поч. ХХ ст.; трактувати основні погляди Михайла Грушевського, Івана Франка, Костя Левицького, Миколи Міхновського, Володимира Винниченка, Симона Петлюри, Сергія Єфремова.</p>	<p>Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.</p>	<p>Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права</p>
-----	--	---	---	--	---

<p>11.</p>	<p>Здатність до обґрунтування поняття національна приналежність та самобутність як культурно-історична проблема України у ХХ ст., розкрити особливості боротьби представників української інтелігенції за національну самобутність та незалежність України в роки радянської окупації та Другої Світової війни (1921-1945) рр.</p>	<p>Мати спеціалізовані знання про історичний та культурний розвиток України у ХХ ст. під владою радянської Росії та Польщі у міжвоєнний період та в роки Другої світової війни; специфіку боротьби представників української інтелігенції за визволення українського народу від тоталітарного режиму радянської влади; про репресії та голодомори в Україні 1921 – 22 рр. та 1932 – 33 рр.; страшні сторінки Другої світової війни, як найстрашнішого етапу в історії України та світу.</p>	<p>Вміти застосовувати набуті теоретичні знання для аналізу проблем історії та культури України; самостійно аналізувати різноманітні питання з історичної проблематики дослідження даного історичного періоду; зокрема, розкривати зміст головних подій, фактів, протиріч в галузі розвитку історичної минувшини середини ХХ ст., роль церкви та релігії на культурне та суспільне життя України у міжвоєнний період; оперувати при цьому засвоєним категоріально-понятійним та термінологічно-дефініційним апаратом історичної та культурної термінології та</p>	<p>Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.</p>	<p>Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права</p>
------------	--	---	---	--	---

			історичними датами.		
12.	Здатність до обґрунтування поняття національна приналежність та самобутність як культурно-історична проблема України у другій половині ХХ ст., розкрити особливості боротьби представників української інтелігенції (шістдесятників та дисидентів) за національну самобутність та незалежність України в роки радянської влади (1945 – 1991) рр.	Мати спеціалізовані знання про історичний та культурний розвиток України у другій половині ХХ ст. під владою СРСР; специфіку боротьби представників української інтелігенції (шістдесятників та дисидентів) за визволення українського народу від тоталітарного режиму радянської влади; про катастрофу світового масштабу: вибух на Чорнобильській АЕС та екологічну катастрофу в Україні та світі; появу перших культурних та	Вміти застосовувати набуті теоретичні знання для аналізу проблем історії та культури України; самостійно аналізувати різноманітні питання з історичної проблематики дослідження даного історичного періоду; зокрема, розкривати зміст головних подій, фактів, протиріч в галузі розвитку історичної минувшини кінця ХХ ст.,; оперувати при цьому засвоєним	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права

		громадсько-політичних організацій у боротьбі за незалежність України.	категоріально-понятійним та термінологічно-дефініційним апаратом історичної та культурної термінології та історичними датами.		
13.	Здатність до обґрунтування поняття національна ідентичність та самобутність як культурно-історична проблема України в кінці ХХ – поч. ХХІ ст.; розкрити особливості історичного та культурного розвитку України в період незалежності.	Мати спеціалізовані знання про історичний та культурний розвиток України в кінці ХХ – поч. ХХІ ст.; специфіку розвитку незалежної України; про перебіг і значення двох революцій за час незалежності України; боротьби українського народу за незалежність в АТО на Сході України.	Вміти застосовувати набуті теоретичні знання для аналізу проблем історії та культури України; самостійно аналізувати різноманітні питання з історичної проблематики дослідження даного історичного періоду; до сучасності; оперувати при цьому історичними датами.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень щодо питання, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації на підставі опрацювання першоджерел та інтернет-ресурсів з дотриманням вимог авторського права

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Програма з дисципліни *(історія України та української культури)* для студентів вищих медичних навчальних закладів освіти України III-IV рівнів акредитації складена для: спеціальності 226 «Фармація», галузі знань 22 «Охорона здоров'я», для освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» із кваліфікацією «Магістр фармації».

Програма складена відповідно до навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр», («Бакалавр») відповідних кваліфікацій та спеціальностей у вищих навчальних закладах МОЗ України з урахуванням стандарту вищої освіти другого (магістерського), **або першого (бакалаврського)** рівня підготовки здобувачів вищої освіти, примірних навчальних планів і робочих навчальних планів, обговорених і затверджених на засіданні Вченої Ради ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України» 31.05.2016 Протокол №18 та введених в дію наказом ректора по університету № 225 від 01.06 2016 р.

Історія України та української культури як навчальна дисципліна:

а) ґрунтується на вивченні студентами української історії, української культури, інтегрується з елективними курсами «Філософія», «Політологія», «Археологія», «Медицина та художня культура»;

б) забезпечує високий рівень гуманітарної підготовки студентів;

в) закладає студентам фундамент для подальшого засвоєння ними знань із суспільних теоретичних дисциплін (філософії, соціології, релігієзнавства, історії медицини, антропології, педагогіки, тощо).

Термін вивчення навчальної дисципліни «Історія України та української культури» здійснюється студентами на I курсі, в II семестрі.

3. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТА навчальної дисципліни «Історія України та української культури» полягає в тому, щоб сформувати у майбутніх працівників системи охорони здоров'я науковий історичний світогляд, який би забезпечив їм вмiлу орієнтацію в історичних та суспільних процесах суспільства, активну життєву позицію і високопродуктивне виконання своїх професійних обов'язків.

Історія української державності та її культура має тисячолітні традиції. В Україні споконвіку народ прагнув мати свою незалежність, державність, свою високу матеріальну та духовну культуру. У нові часи над проблемами побудови української державності працювало чимало поколінь великих українців.

Політична й економічна розбудова нашої молоді держави неможлива без духовного, інтелектуального оновлення й збагачення суспільства. Медицина – одна з пріоритетних галузей в Україні, а тому виховати національно-патріотичний дух в студентів медичних ВНЗ – державний обов'язок.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Історія України та української культури» студент повинен знати:

- Основні поняття з тем історії України та культури;
- Принципи та методи аналізу історії та культури;
- Методологічні основи курсу «Історії України та української культури»:

антропологічний, соціологічний, філософський, формаційний підхід до вивчення історії та культури;

- Тлумачення історії в різні історичні періоди, внесок зарубіжних і українських учених (М. Грушевського, І. Крип'якевича, О. Субтельного та ін.) в її наукове обґрунтування;

- Періодизацію історичних епох та подій за сферами діяльності людини в різні періоди: від найдавніших часів до сучасності.
- Культурні цінності, їх значення в історії та сучасності.
- Орієнтуватися в історичних подіях та датах;
- Різновиди матеріальної та духовної культури
- Стили матеріальної культури в різні історичні періоди.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Історія України та української культури» студент повинен вміти:

- Пояснювати значення історичних процесів в процесі гармонійного розвитку особистості та суспільства;
- Робити висновки про категорії та основні поняття історії;
- Пояснювати принципи та методи аналізу історії;
- Усвідомлювати суть поняття “історія людства”, його особливості розвитку на різних історичних етапах, проаналізувати сучасне трактування цього терміну
  - інтерпретувати особливості національної культури українського народу, його духовні цінності та пріоритети;
  - аналізувати культурний розвиток України в різні історичні епохи;
  - аналізувати тенденції розвитку національної культури в контексті світового культурного процесу;
  - робити висновки про відродження та перспективи розвитку української культури в умовах державної незалежності;
  - визначати основні форми і напрями розвитку національної культури, види, стилі і жанри мистецтв.

Схвалено на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін
“31”_серпня_2016 року, протокол №_1_

Завідувач кафедри, професор

І.М.Мельничук

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма дисципліни структурована на два розділи.

Розділ I. Історія України та української культури від найдавніших часів до початку XX століття

Розділ II. Історія України та української культури у XX ст. до сучасності.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- А)** лекції;
- Б)** семінарські заняття;
- В)** самостійна робота студентів;
- Г)** консультації.

Лекції охоплюють основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни, розкривають основні проблемні питання відповідних розділів дисципліни.

Практичні заняття (семінарські заняття) передбачають детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни з викладачем і формування вміння та навичок їх застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань та вирішення ситуаційних задач.

Самостійна робота студентів передбачає оволодіння студентом навчальним матеріалом, а саме самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, а також передбачає підготовку до усіх видів контролю. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних занять.

Консультації (індивідуальні або групові) проводяться з метою допомоги студентам розібратись та роз'яснити складні для самостійного осмислення питання, вирішити складні проблеми, які виникли при самостійному опрацюванні навчального матеріалу при підготовці до семінарського заняття, підсумкового заняття.

При вивченні дисципліни використовують адекватні методи навчання.

За джерелами знань використовують методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, лекція; наочні – демонстрація, ілюстрація. За характером логіки пізнання використовуються методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний. За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

5. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ І. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ВІД НАЙДАВНІШИХ ЧАСІВ ДО ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ.

Конкретні цілі:

- аналізувати значення історії та культури в процесі гармонійного розвитку особистості та суспільства;
- пояснювати напрямки та методи аналізу історичних та культурних об'єктів;
- усвідомлювати суть поняття «історія» та «культура», його етимологію та особливості розвитку на різних історичних етапах, проаналізувати сучасне трактування цих термінів;
- трактувати поняття «історичні періоди», «тисячоліття», «століття», «духовна» і «матеріальна», «світова» і «національна культура» та їх взаємозв'язок;
- пояснювати періодизацію історичних періодів та розвитку української культури;
- аналізувати особливості етногенезу українського народу;
- аналізувати особливості історії та культури прадавньої України, її значення в історії світової цивілізації;
- пояснювати тенденції розвитку цивілізаційних систем на прадавніх українських землях;
- аналізувати особливості історії та духовної і матеріальної культури дохристиянської Русі;
- оцінювати роль Хрещення для культурного розквіту України-Русі;
- визначити характерні особливості історії та культурного розвитку Галицько-Волинського князівства.
- Пояснювати історичні та духовно-культурні надбання Козацької держави;
- робити висновки про стан історії України та української культури в умовах відсутності державності на теренах Наддніпрянщини та Галичини у кінці XVIII – на початку ХХ ст.

ТЕМА 1. Історія України та української культури від найдавніших часів до доби середньовіччя.

Українська культура як самобутнє духовне утворення

Історія України у стародавню добу та в період Київської держави, Галицько-Волинського князівства.

Культура Київської Русі і Галицько-Волинського князівства.

ТЕМА 2. Історія України та української культури в добу козацтва.

Заснування та розвиток Козацької держави – Запорозька Січ.

Національно-визвольні змагання під проводом Б. Хмельницького та доба Руїни (1648 – 1687 рр.) як етап величі та занепаду українського гетьманства.

Звуження автономії та ліквідація Запорозької Січі у XVIII ст.

Українська культура середини XIV – XVII ст. Культура XVIII ст.

ТЕМА 3. Історія України та української культури в кінці XVIII – початок ХХ століття.

Українське національно-культурне відродження XVIII – XIX ст.

Ідея української державності в суспільно-політичному житті України в кін XVIII – поч. XX ст.

РОЗДІЛ II. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ У XX СТ. ДО СУЧАСНОСТІ.

Конкретні цілі:

- Розглянути основні етапи приєднання Української держави до складу СРСР. Робити висновки про стан української історії та культури в умовах відсутності державності у складі СРСР.
- Проаналізувати процеси розвитку України у 20-х – 30-х рр. XX ст.
- Проаналізувати суспільно-політичні та історичні передумови формування історії України 20-30-рр. XX ст.
- Проаналізувати поняття «розстріляне відродження» та «сталінський терор».
- Зробити висновки про розвиток історії України в умовах тоталітарного режиму.
- Проаналізувати історичне життя в Україні в період «відлиги» та «брежнєвського застою».
- Зробити висновки про відродження та перспективи розвитку української історії в умовах горбачовської перебудови та державної незалежності.
- Проаналізувати суспільно-політичні та історичні передумови формування культури України 20-30-рр. XX ст.;
- Зробити висновки про розвиток української культури в умовах тоталітарного режиму;
- Проаналізувати культурне життя в Україні в період «відлиги»;
- Зробити висновки про відродження та перспективи розвитку української культури в умовах державної незалежності.

ТЕМА 4. Історія України та української культури в добу Першої Світової війни: УНР та ЗУНР, під владою СРСР та в роки Другої світової війни.

Національно-демократична революція в Україні. Становлення української державності (1917-1921 рр.).

Західноукраїнська народна республіка (ЗУНР)

Історія України в період утворення УРСР та СРСР 20-і – 30-і рр. XX ст.

Етап українізації та «розстріляного відродження» в історії та культурі України.

Україна в період II-ї Світової війни та післявоєнний період 1939 – 1950-і рр.

ТЕМА 5. Історія України та української культури у післявоєнний період та до сучасності.

Україна та в період хрущовської Відлиги, брежнєвського Застою та горбачовської Перебудови (1954 – 1991 рр.)

Стан української культури в період післявоєнної відбудови та Хрущовської відлиги.

Роль і значення шестидесятників та дисидентів в історії та культурі України.

Незалежність України (1991 – 2000-і рр.): історія та культурні аспекти.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Лекції	Практичні заняття/ семінарські заняття	Самостійна робота студента	ІРС
I СЕМЕСТР				
Розділ I. Історія України та української культури від найдавніших часів до початку XX століття				
1. Українська культура як самобутнє духовне явище. Історія України та української культури від найдавніших часів до середньовіччя.	2,0	2,0	8,0	-
2. Історія та культура України в добу козацтва	2,0	1,0	8,0	-
3. Історія України та української культури в кінці XVIII – початок XX ст.	2,0	1,0	8,0	-
II СЕМЕСТР				
Розділ II. Історія України та української культури у XX ст. до сучасності.				
4. Історія України та української культури в добу Першої Світової війни, УНР та ЗУНР, під владою СРСР та Другої світової війни.	7,0	2,0	20,0	-
5. Історія України та української культури у післявоєнний період та до сучасності.	7,0	4,0	16,0	-
Всього (розділ I):	6	4	24	-
Всього (розділ II):	14	6	36	-
Всього за I семестр:	6	4	24	-
	14	6	36	
ВСЬОГО ГОДИН:	20	10	60	-

7. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

Номер лекції	Тема лекції	К-сть годин
Розділ І. Історія України та української культури від найдавніших часів до початку ХХ століття		
1.	Історія України та української культури від найдавніших часів до прийняття християнства.	2
2.	Історія та культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства.	2
3.	Історія України та української культури в XIV – XVI століттях.	2
4.	Історія та культура України в добу козацтва	2
5.	Україна в період XVIII – XIX століть	2
Розділ ІІ. Історія України та української культури у ХХ ст. до сучасності.		
6.	Українські землі в період Першої світової війни та українського національно-культурного відродження.	2
7.	Українська історія та культура в 20-х – 30-х роках ХХ ст. Період «розстріляного відродження».	2
8.	Друга Світова війна та Україна: історично-культурний аспект.	2
9.	Українська історія та культура в період післявоєнної відбудови до проголошення незалежності.	2
10.	Історія та культура України в добу незалежності та до сучасності..	2
РАЗОМ:		20

8. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Номер практичного заняття	Тема практичного заняття	К-сть годин
Розділ I. Історія України та української культури від найдавніших часів до початку XX століття		
1.	Історія України та української культури від найдавніших часів до середньовіччя.	2
2.	Історія та культура України в добу козацтва	2
3.	Історія України та української культури в кінці XVIII – початок XX ст. Національно-визвольна війна українського народу з кін. XVI-серед. XVII ст. Україна у другій половині XVII-XVIII ст.	2
Розділ II. Історія України та української культури у XX – до сучасності.		
4	Історія України та української культури в добу тоталітаризму та Другої світової війни.	2
5.	Історія України та української культури у післявоєнний період та до сучасності.	2
РАЗОМ:		10

Номер теми	Тема	К-сть годин
Розділ I. Історія України та української культури від найдавніших часів до початку XX століття		
1.	Вступ. Предмет і завдання курсу. Докняжий період	7
2.	Київська Русь. Феодальна роздробленість Київської Русі. Галицько-Волинська держава.	7
3.	Національно-визвольна війна українського народу з кін. XVI-серед. XVII ст. Україна у другій половині XVII-XVIII ст.	6
4.	Історія України та української культури в кінці XVIII – початок XX ст.	6
Розділ II. Історія України та української культури у XX – до сучасності.		
5.	Національно-демократична революція в Україні. Становлення української державності (1917-1921 рр.) Західноукраїнська народна республіка (ЗУНР)	10
6.	Україна в умовах комуністичного тоталітаризму (кінець 20-х – 30-ті роки). Україна в роки другої світової війни (1939-1945 рр.)	14
7.	Україна у післявоєнний період (друга половина 40-х – перша половина 80-х років). Національно-державне відродження України (кінець 80-х років XX ст. – 2000-ні роки)	12
РАЗОМ:		60

9. САМОСТІЙНА РОБОТА

10. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ – не передбачено

11. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ – не передбачено

12. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ – не передбачено

13. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА (ІРС):

1. Написання рефератів із відповідних розділів навчальної дисципліни.
2. Участь у роботі студентського наукового гуртка «Герполяни» та виступи на наукових форумах.
3. Виготовлення таблиць з відповідних тем розділів дисципліни.
4. Підбір відео матеріалів із розділів навчальної дисципліни.
5. Підбір експонатів для навчальної аудиторії історії України та аудиторії української культури

14. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

При оцінюванні студентів приділяється перевага стандартизованим методам контролю:

- тестування (усне, письмове, комп'ютерне);
- структуровані письмові роботи;
- структурований контроль практичних навичок;
- контроль виконання практичної роботи;
- усне опитування;
- усна співбесіда.

Форми контролю:

Попередній (вхідний) контроль слугує засобом виявлення наявного рівня знань студентів для використання їх викладачем на практичному занятті як орієнтування у складності матеріалу. Проводиться з метою оцінки міцності знань та з метою визначення ступеня сприйняття нового навчального матеріалу.

Поточний контроль – контроль самостійної роботи студентів щодо вивчення навчальних матеріалів. Здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступінь та якість засвоєння матеріалу, що вивчається. На всіх практичних заняттях застосовується об'єктивний контроль теоретичної підготовки та засвоєння практичних навичок із метою перевірки підготовленості студента до заняття. В процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота студента щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

Рубіжний (тематичний) контроль засвоєння розділу (підрозділу) відбувається по завершенню вивчення блоку відповідних тем шляхом тестування та/або усної співбесіди та/або виконання структурованих завдань. Тематичний контроль є показником якості вивчення тем розділів дисципліни та засвоєння студентами практичних навичок, а також

пов'язаних із цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів. Проводиться на спеціально відведеному – підсумковому – занятті.

Проміжний контроль - полягає в оцінці засвоєння студентами навчального матеріалу на підставі виконання ним певних видів робіт на практичних (семінарських) заняттях за певний період. Проводиться у формі семестрового заліку на останньому практичному (семінарському) занятті в семестрі.

Підсумковий контроль здійснює контролюючу функцію, проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або на окремих його завершених етапах. Проводиться у формі заліку, диференційованого заліку або іспиту з метою встановлення змісту знань студентів за обсягом, якістю та глибиною, а також вміннями застосувати їх у практичній діяльності. Під час підсумкового контролю враховуються результати складання здачі усіх видів навчальної роботи згідно із структурою робочої програми.

ПРИМІТКА: Кафедра визначає форми контролю відповідно до навчального плану з дисципліни.

ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ ПО ЗАВЕРШЕННЮ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Оцінка з дисципліни визначається як сума кількості балів поточної успішності, що складає 60% загальної оцінки з дисципліни, та оцінки, отриманої на іспиті, що складає 40% загальної оцінки з дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати при вивченні дисципліни становить 200 балів, в тому числі за поточну навчальну діяльність – 120 балів, за екзаменаційний підсумковий контроль (іспит) – 80 балів.

Бали з дисципліни конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями:

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за 4-бальною шкалою
170-200 балів	5 – відмінно
140-179 балів	4– добре
101-139 балів	3 – задовільно
100 балів і менше	2– незадовільно

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ УСПІШНОСТІ

Оцінювання поточної успішності проводиться шляхом підрахунку середнього балу поточної успішності по завершенню вивчення дисципліни. При цьому заокруглення ОЦІНКИ здійснюється за схемою: в діапазоні від 0 до 0,24 заокруглюється до меншої одиниці; в діапазоні від 0,25 до 0,74 заокруглюється до 0,5; в діапазоні від 0,75 до 0,99 заокруглюється до більшої одиниці.

Переведення оцінок за поточну успішність з 12-ти бальної шкали у 120-ти бальну шкалу здійснюється наступним чином:

Рейтингова 12-ти бальна шкала	Шкала оцінювання поточної успішності
4	66
4,5	69
5	72
5,5	75
6	78
6,5	81
7	84
7,5	87
8	90
8,5	93
9	96
9,5	99
10	102
10,5	105
11	108
11,5	111
12	114

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни з додаванням балів за індивідуальну роботу студента (ІРС), становить 120 балів.

Схвалено на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін
“31”_серпня_2016 року, протокол №_1_

Завідувач кафедри, професор

І. М. Мельничук

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРАКТИЧНОГО (СЕМІНАРСЬКОГО) ЗАНЯТТЯ

Оцінювання поточної успішності проводиться за дванадцятибальною рейтинговою шкалою. Оцінка за практичне заняття вважається позитивною, якщо вона становить 4,0 і більше балів. При цьому враховуються всі види робіт, передбачені методичною вказівкою для студентів при вивченні теми практичного (семінарського) заняття.

Бали	Критерії оцінювання
1	Виставляється у тих випадках, коли студент не розкриває зміст навчального матеріалу, не виконав практичної роботи, не оформив протокол.
2	Виставляється студенту, коли він погано орієнтується в навчальному матеріалі, що виявляється шляхом пропонування йому додаткових запитань, виявляє незнання змісту виконання практичної роботи.
3	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, допускає грубі помилки у визначенні понять та при використанні термінології, виконав практичну роботу, частково оформив протокол.
4	Виставляється, коли студент орієнтується в основному матеріалі, але не може самостійно і послідовно сформулювати відповідь, спонукаючи викладача пропонувати йому навідні питання, фрагментарно виконав практичну роботу.
5	Виставляється студенту, коли він фрагментарно розкриває зміст навчального матеріалу, показує початкову уяву про предмет вивчення, виконав практичне завдання не до кінця.
6	Виставляється студенту, коли він відтворює основний навчальний матеріал, але при його викладенні допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, визначення біологічних понять недостатні, характеризує загальні ознаки біологічних об'єктів, недооформив протокол заняття.
7	Виставляється студенту у випадку, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; допускає незначні порушення у послідовності викладення матеріалу, при використанні наукових понять та біологічних термінів, нечітко формулює висновки, орієнтується в методиці виконання практичної роботи, виконав її не в повному обсязі.
8	Виставляється у випадку, коли студент розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає неповні визначення понять; допускає неточності при використанні наукових термінів, нечітко формулює висновки, виконав практичну роботу, але допустив незначні помилки під час проведення дослідження.
9	Виставляється студенту, коли він розкриває основний зміст навчального матеріалу; дає повні визначення біологічних понять та термінів, допускаючи незначні порушення у послідовності викладення, самостійно, зі знанням методики виконав практичну роботу, але допустив неточності у послідовності проведення роботи.
10	Виставляється у тих випадках, коли студент виявляє повне знання фактичного матеріалу, вміє аналізувати, оцінювати та розкривати суть біологічних явищ і процесів; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; логічно будувати висновки, оформив протокол практичного заняття, допускаючи незначні помилки при застосуванні наукових термінів і понять.
11	Виставляється студенту, коли він показує глибокі, міцні та системні знання в об'ємі навчальної програми, безпомилково відповідає на всі запитання, обґрунтовано формулює висновки,

	використовуючи матеріали, що виносяться на самостійну роботу студента, грамотно і послідовно, зі знанням методики, виконав практичну роботу; в повному об'ємі оформив протокол практичного заняття, правильно застосовуючи наукові терміни та поняття.
12	Виставляється студенту, коли він самостійно, грамотно і послідовно, з вичерпною повнотою, використовуючи дані додаткової літератури, відповів на запитання з проявом вміння характеризувати різноманітні біологічні явища та процеси; чітко та правильно дає визначення та розкриває зміст наукових термінів і понять, самостійно та правильно виконав практичну роботу, без помилок оформив протокол практичного заняття.

Схвалено на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін
 “31”_серпня_2016 року, протокол №_1_

Завідувач кафедри, професор

І. М. Мельничук

15. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
БАЗОВА (ОСНОВНА):

1. Субтельний Орест. Україна. Історія. - К 1993.
2. Історія України / Керівник авторського колективу Ю.Зайцев. – Львів,1996. – 488с.
4. Історія України / Під редакцією В. А.Смолія. – К 1997. –423 с.
5. Лазарович М. В. Історія України. Навчальний посібник – Тернопіль, 2008.
6. Левицька Н. М. Історія України – Видавництво 2011.
7. Гарін В.Б. Історія України. Навчальний посібник – Видавництво, 2012
8. Баканурський А. Культурологія: Курс лекцій : Навч. посібник для студ. Вузів
9. Баканурський, А. Александров, Т. Ашкова та ін.. – К.: Професіонал, 2004 . – 204 с.
10. Безклубенко С. Українська культура: погляд крізь віки. Історико-теоретичні нариси. - Ужгород: Карпати, 2006. – 512 с.
11. Білик Б. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посіб./ Б. Білик та ін.; За ред. С. Клапчука, В. Остафійчука. – К.: Вища шк.; Знання, 1999. – 326 с
12. Попович М. Нарис історії культури України / М. Попович. – К.: АртЕк, 1999. – 728 с.
13. Шейко В. Історія української культури: Навч. посібник / В. Шейко, Л. Тишевська. – К.: Кондор, 2006. – 264 с.

Допоміжна:

1. Грушевський Михайло. Ілюстрована історія України. – К. 1990.
2. Полонська-Василенко Н. Історія України. Т. 1-2. – К. 1992.
3. Котляр М.Ф., Смолій В. А. Історія в життєписах. – К. 1994.
4. Крип'якевич І. Історія України. – Львів, 1990.
5. Довідник з Історії України. Т. 1. - К. 1993.
6. Миропольська Н. Художня культура світу: Європейський культурний регіон: Навч. посіб. / Н. Миропольська, Е. Белкіна, Л. Масол, О. Оніщенко. – К.: Вища школа, 2001. – 191 с.
7. Огієнко І. Історія української культури: коротка історія культурного життя українського народу / І. Огієнко. – Вінніпег, 1970. – 272 с.
8. Погорілий О. Культурологія: Навчальний посібник / Упоряд.: О. Погорілий, М. Собуцький. – К.: Києво-Могилянська академія, 2005. – 320 с.
9. Тюрменко І. Культурологія: теорія та історія культури: Навчальний посібник / За ред. І. Тюрменко, О. Горбула – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 368 с.
10. Українська культура: Лекції за редакцією Дмитра Антоновича / Упор. С. Ульяновська. – К.: Либідь, 1993. – 592 с.